

2.5.2017

Julkinen

Sisäministeriö
Kirjaamo
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Asia: Lausuntopyyntö koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi, ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain muuttamisesta

Aalto-yliopiston ja AYY:n lausunto hallituksen esityksestä laeiksi, ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain muuttamisesta

Aalto-yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa.

Aalto-yliopisto ja Aalto-yliopiston ylioppilaskunta (AYY) pitävät yhdessä hallituksen esitystä kannatettavana.

Aalto-yliopisto haluaa tukea yrittäjyyttä ja talouskasvua ulkomaalaislain keinoin. Yrittäjien maahanmuuton puutteiden korjaaminen ja oleskelulupaprosessin sujuvoittaminen ovat tärkeitä myös yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden sekä yliopistosta – niin opiskelijoiden kuin valmistuneidenkin – syntyneiden yritysten suhteen.

Startup-yrittäjyyden perusteella luotava oma menettely, joka perustuu kansainvälisiin malleihin, on yliopiston näkemyksen mukaisesti tärkeä ja uusi oleskeluluvan peruste on akuutisti tarpeellinen. Ulkomaalaisten opiskelijoiden kannalta tämä muutos on erityisen merkityksellinen ja kannatettava. Aalto-yliopiston innovaatioekosysteemin näkökulmasta uusien kansainvälisten kasvuyrittäjien houkuttelevuus Suomeen on myös tärkeää. Uusi oleskeluluvan peruste on näin ollen hyvä muutos.

Lain muuttamisen kohteena ovat Aalto-yliopiston mukaan erityisesti loppuvaiheen opiskelijat, valmistuvat opiskelijat ja hiljattain valmistuneet ulkomaalaiset opiskelijat sekä tutkijat, jotka ovat esim. diplomityötä tehdessään kehittäneet sellaista tekniikkaa, jonka ympärille haluavat perustaa yrityksen Suomeen mahdollisimman pian valmistumisensa jälkeen tai jo opintojen loppuvaiheessa. Käytännön haasteena on ollut esim. suomalaisen henkilötunnuksen hankkiminen, jos opiskelija on opiskellut esim. kaksoistutkintomaisteriohjelman jälkimmäisen vuoden Suomessa, eikä alkuvaiheessa ole suunnitellut jäävänsä suomeen eikä näin ollen ole hakenut henkilötunnusta opintojen aikana vuodeksi. Olisi kaikkien etu, että tällaisessa tilanteessa henkilö voisi käyttää energiansa ja innostuksensa yrityksen perustamiseen. Nykyisen lain mukaan valmistuneet ulkomaalaiset opiskelijat voivat jäädä Suomeen etsimään

palkkatyötä 12 kk:n ajaksi. Yrityksen perustaminen olisi hyvä rinnastaa tässä mielessä palkkatyöhön perusteena maahan jäämiseen heti valmistumisen jälkeen. Aalto-yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut haluavat tuoda esiin ja huomioitavaksi myös keskimääräisen työllistymisajan valmistumisen jälkeen, joka on 6 kk.

Toivoisimme, että lain valmistelussa huomioidaan myös Suomessa jatkotutkinnon suorittaneet. Nykyinen tilanne Suomessa poikkeaa huomattavasti esim. Ruotsista jatko-oleskelulupien (jatko-OLE) osalta.

Migrin verkkosivulla on hyvin selitetty maisteritutkinnon tehneen (opiskelija OLE) jatko-OLE-kohtelu ja mahdollisuus hakea jatkoa jopa 12kk työhakua varten, mutta siinä ei selkeästi informoida, että tutkijanOLE:lla jatkotutkinnon suorittanut ei voi hakea jatkoa oleskelulle Suomessa työhakua varten. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tekniikan aloilla lisensiaatin tai TkT-tutkinnon tehneet esim. projektirahoituksella työskennelleet väitelleet muuttavat pois Suomesta kun projektin työsopimus loppuu, elleivät ole ehtineet hankkia tässä vaiheessa pysyvää oleskelulupaa tai Suomen kansalaisuutta. Tässä on myös kannustinloukku, sillä nopeasti tohtoriksi valmistuva (alle 4,5 vuotta) ei ehdi saada kansalaisuutta, eikä voi helposti jäädä hakemaan tutkintoa vastaavaa työtä Suomesta ja näin välivaihetta voi korkeintaan paikata tekemällä esim. siivoustyötä ja hakemalla sen pohjalta jatko-OLE:a. Ymmärrettävästi tämä ei houkuttele uutta tohtoria jäämään Suomeen, vaan ohjaa valmistujan muiden maiden työmarkkinoille. Ehdotammekin, että jatkotutkinnon suorittaneita kohdeltaisiin yhdenvertaisesti maisteritutkinnon suorittaneiden kanssa ja turvattaisiin heille mahdollisuus työllistyä Suomessa. Esimerkiksi Aalto-yliopiston kemian tekniikan korkeakoulussa tohtoreista noin 40% työllistyy teollisuuteen, joten asia vaikuttaa Suomen etuun siten, että saisimme Suomessa koulutetut tohtorit jäämään tänne myös valmistumisen jälkeen töihin tai yrittäjäksi. Siirtymävaihe projektitutkijasta yrityksessä työskentelevään erikoistutkijaan kestää tyypillisesti n. 4-12 kk. Tämä olisi hyvä huomioida myös lainsäädännössä.

Jatkolupavaiheen sujuvoittaminen kahdella muutoksella on tarpeellista. Jatkoluvan yhteydessä uusien sormenjalkien keräämisestä luopuminen on kannatettavaa prosessin keventämiseksi. Se, ettei jatkoluvan saaminen enää edellyttäisi välttämättä asiakaskäyntiä viranomaisessa helpottaisi ja nopeuttaisi hakuprosessia merkittävästi. Aalto-yliopisto kiinnittää huomiota siihen, että vahvan tunnistautumisen vaatimuksen osalta tulee huomioida ulkomaalaisten mahdollisuus vahvaan tunnistautumiseen.

Myös asiantuntijatyötä varten myönnetyn, ensimmäisen oleskeluluvan enimmäisvoimassaoloajan pidentäminen on kannatettavaa. Asiantuntijatehtäviin tulevien ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan pidentämisen osalta Aalto-yliopisto toivoo, että samaa menettelyä voitaisiin soveltaa pääsääntöisesti myös tutkijan oleskeluluvalla työskentelevään yliopistojen tutkimus- ja opetushenkilökuntaan, jotka ovat omien alojensa erityisasiantuntijoita ja pitkälti täyttävät samat kriteerit, jotka ovat edellytyksenä asiantuntijana työskentelevän oleskeluluvassa.

AYY:n mukaan Suomen korkeakouluissa on varttumassa uusi kasvuyrittäjien sukupolvi, jolle tulisi tarjota sujuva väylä jäädä maahan. Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat ovat aktiivinen joukko korkeakoulujen opiskelijayrittäjyyteen kannustavissa ohjelmissa ja syntyvät kasvuyritykset pyrkivät usein suoraan kansainvälisille markkinoille. Jotta suomalaisten koulutusohjelmien parhaat voimat kansalaisuuteen katsomatta

2.5.2017

Julkinen

pystyvät keskittymään yritystoiminnan kasvattamiseen byrokraattisen toiminnan sijaan kriittisessä yritystoiminnan käynnistämisvaiheessa, polun opiskelijan oleskeluluvalla kasvuyrittäjän oleskeluluvalla on oltava mahdollisimman yksinkertainen ja sujuva. Ulkomaalaislakiin liittyviä viranomaiskäytäntöjä tulee tarkastella ja kehittää kokonaisuutena. Tällä hetkellä Migrin pitkittyneet hakemuksenkäsittelyajat aiheuttavat monelle opiskelujen ohella työskentelevälle tai yrityksen perustamista suunnittelevalle EU-ETA-alueen ulkopuoliselle opiskelijalle tilanteen, jossa he eivät voi poistua maasta esim. alan konferensseihin tai asiakastapaamisiin, koska odottavat jatkoluvan saamista. Startup-yrittäjyys käynnistyy usein jo opiskeluaikana, ja kokemus oleskelulupaprosessin toimivuudesta ja ulkomaalaisen viranomaisasioinnista vaikuttavat ratkaisevasti siihen, miten houkuttelevana ympäristönä Suomi näyttää jatkoon kannalta. On tärkeää, että sisäministeriön kansallisessa valmistelussa parhailaan oleva direktiivi opiskelijoiden ja tutkijoiden oleskelulupakäytännöistä etenee riivakasti, ja oleskeluluvan vuosittaiseen uusimiseen liittyvä tarpeeton byrokratia poistuisi myös tutkinto-opiskelijoilta.

Aalto-yliopisto ja AYY toivovat muutoksia voimaan mahdollisimman pikaisesti, heti kun niiden edellyttämät tietotekniset ja muut valmistelutoimenpiteet tämän mahdollistavat. Ulkomailta Suomeen tulleiden asiantuntijoiden, startup-yrittäjien ja Suomesta valmistuneiden maistereiden ja tohtorien työllistyminen on yliopistolle tärkeää ja lakimuutokset kannatettavia.

Ilkka Niemelä
Provosti
Aalto-yliopisto

Joona Orpana
Puheenjohtaja
Aalto-yliopiston ylioppilaskunta